

M

C. F. Meinander'in kaivaukset Kangasalan Sarsan asuinpaikalla 17.- 29.5. 1954.

Kertomukseen liittyy KM Esih.os. 13433, valokuvat 18150 - 18206 ja kymmenen karttaa (I-X).

karttaliste VII puuttuu 14/6/1995

Senjälkeen kun Kangasalan Huutijärven kansakoulun opettaja ~~EERO~~ Aro oli ilmoittanut Toimikunnalle, että varatyönä rakenteilla oleva tie Huutijärvi - Sahalahti tulee kulkemaan Sarsan asuinpaikka-alueen läpi, kävivät amanuenssit Ville Luho ja C. F. Meinander aluetta tarkastamassa toukokuun 5. p:nä 1955. Samana aamuna oli Caterpillar-kone ruvennut taasoittamaan uuden maantien pohjaa Sepänjärven länsipuolella, jossa oli pieni hiekkakumpu. Leikkauksessa näkyi selvä kulttuurikerros ja siitä löytyi muutama kvartsi-iskennäinen. Kone oli jo ehtinyt hävittää maanpinnan 1 metrin syvyyteen saakka koko tien leveydeltä. (Ks. kuvia 18159-61). Vastaavan rakennusmestarin kanssa sovittiin, ettei leikkausta jatketa, ennenkuin paikka on Muinaistieteellisen toimikunnan puolesta tutkittu.

Huutijärven tienhaarasta länteen oli ruvettu ajamaan täyttemaata uuden tien penkereeksi ja tarkoitus oli rakentaa penkereen yli koko Sarsan uoman, jolloin osa asuinpaikka-alueesta joutuu sen alle. Myös tältä kohdalta saatiin työt pysäytetyksi (kuvat 18173-74).

Allekirjoittaneen tutkimustyöt aloitettiin 17. p:nä toukokuuta. Pitkin Sarsan vanhan uoman pohjoisreunaa aina Helsingin maantiestä Vääksyn kartanon sahalle saakka oli hiekkainen maaperä vahvasti tiilenpunainen. Tämä näkyi varsin hyvin kun toukutyöt par'aikaa olivat käynnissä. Tiilenvärisestä hiekasta löytyi harvaksen kvartsiiskennäisiä, tiheämmin niitä oli lähempänä Helsingin tietä, Sakari Aution palstalla. Asuinalue jatkuu Helsingin maantien länsipuolellakin; Leutolan (om. K. Vuolle) talon puutarhasta ja talousrakennusten ympäriltä on aikaisemmin löydetty koko joukko kivikautisia esineitä.

Uusi maantie halkaisee S. Aution palstan ja sen takia siellä avattiin ensimmäinen kaivausalue (X), joka käsitti 128 m². Ruutulinjoiden m ja n välisenä rajana on tiesuunnitelman pohjoinen paalulinja. Kaakossa se rajoittui Sarsanuoman jyrkkään rantaan, jossa kulttuurikerros ja löydötkin loppuivat. Koko alueella oli vahvasti punainen kulttuurikerros, joka ehkei kuitenkaan kokonaisuudessaan ole esihistoriallista alkuperää. Sen vahvuus vaihteli 70 sm:stä 30 sm:iin. Löydöt olivat niukat, melkein yksinomaan kvartseja. Saviastianpaloja tuli vain muutama pala tekstiilikeramiikkaa. Läntiseen suuntaan pitkin tielinjaa tehdyistä koekuopista ei löytynyt enää kvartsiakaan ja punavärinen hiekkakerros oheni ja heikkeni väriltään huomattavasti. Alueella paljastui neljä liettä, joista kolme voidaan olettaa esihistorialliseksi.

Ruudussa o 12 esillekaivetun lieden muodostivat yhteen kerrokseen asetetut laakakivet. (karttaliite III, valokuvat 18183-84, -91). Niiden vierestä löytyi C-n muotoinen tulusrauta (KM 13433:86), josta päätäten liesi on melko myöhäinen, ehkä peräti keskiaikainen. Koko alueelta löytyi pienin määrin nuorta, glaseerattua keramiikkaa.

Toinen kaivausalue sijaitsee Lundenin palstalla, Sepänjärven lounaisrannalla, missä tietöissä oli hävitetty suurin osa tällä kohdalla olleista asutusjäännöksistä. Tällä kohta kaivettiin n. 40 m², mutta löydökset olivat erittäin niukat - ainoastaan kvartssia ja sitäkin vain muutamasta ruudusta. Kulttuurikerros oli heikko ja vain n. 30 sm paksu. Kaivausalue sijaitsee 90.03 - 91.22 m y.m.p. Koko rannanpuoleinen osa asuinpaikasta oli hävitetty.

Kolmas kaivausalue sijaitsee Vääksyn kartanon maalla, Pohtionlammen luoteispuolella, ja liittyy välittömästi Sakari Pälsin kaivausalueeseen vuoselta 1921. Paikalta ei Pälsin kaivausten jälkeen ole heikkoa otettu ja entiset kaivausalueetkin alkavat metsittyä. Muutamin kohdin on kuopan reunoihin tehty lovia - ilmeisesti lasten töitä. Pälsin kaivausalueet voitiin määrittää pitkän koeajan avulla, joka vielä oli selvästi näkyvissä.

Kaivausalue III käsitti 48 m². Liesiä löytyi kaksi, kumpikin nyrkinkokoisista kivistä tehtyjä (karttaliite IX ja kuvat 18204-205). Kulttuurikerros oli n. 40 sm:n paksuinen. Löydöt olivat kohtalaisen runsaat käsittäen etupäässä varhaiskampakeramiikkaa sekä jonkun verran nuorempia aineksia. Kaivausten jälkeen alue luotiin umpeen.

Kaivaukset päättyivät 29. p:nä toukokuuta 1954.

A. Meinander

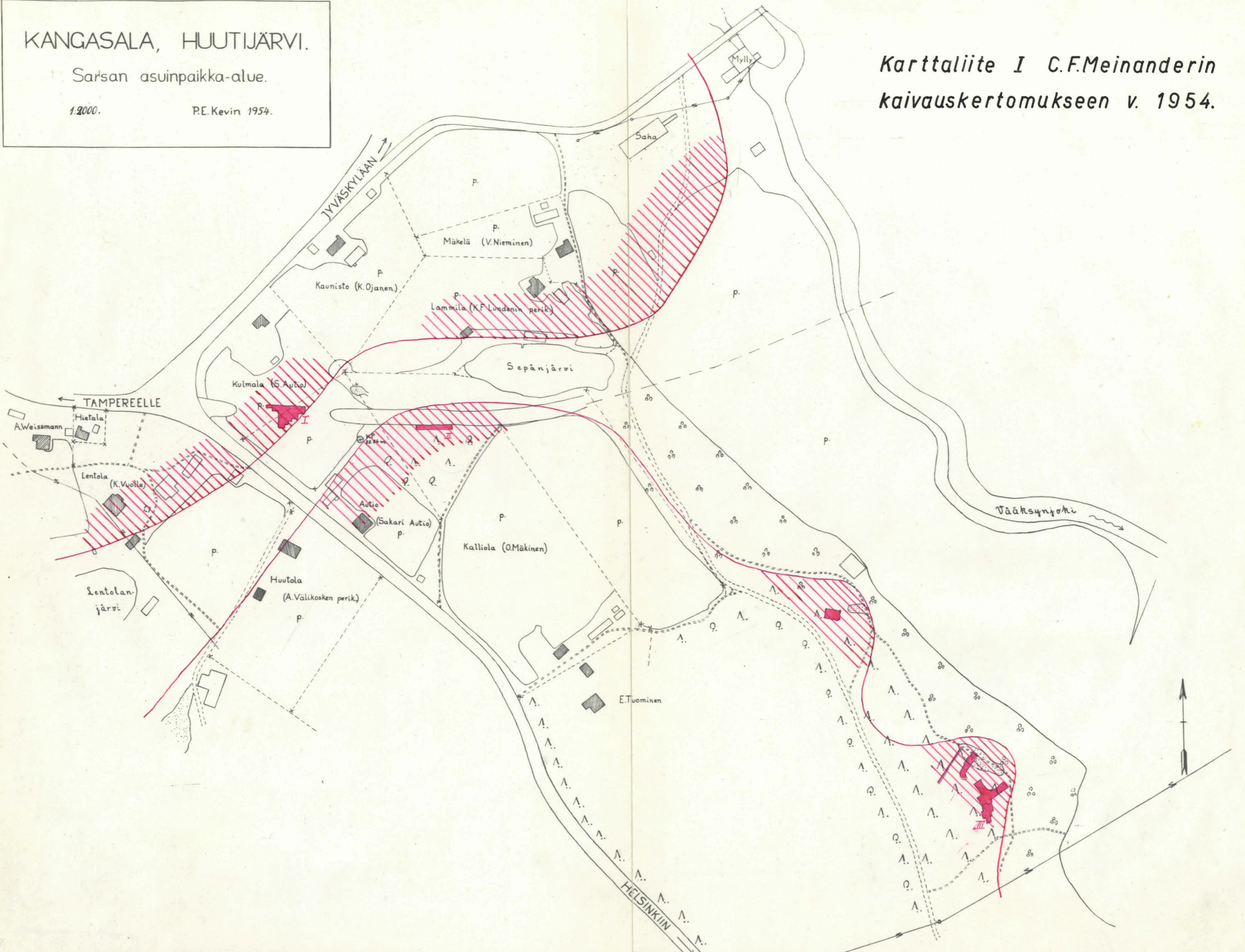
KANGASALA, HUUTIJÄRVI.

Sarsan asuinpaikka-alue.

1:2000.

P.E. Kevin 1954.

Karttaliite I C.F.Meinanderin
kaivauskertomukseen v. 1954.

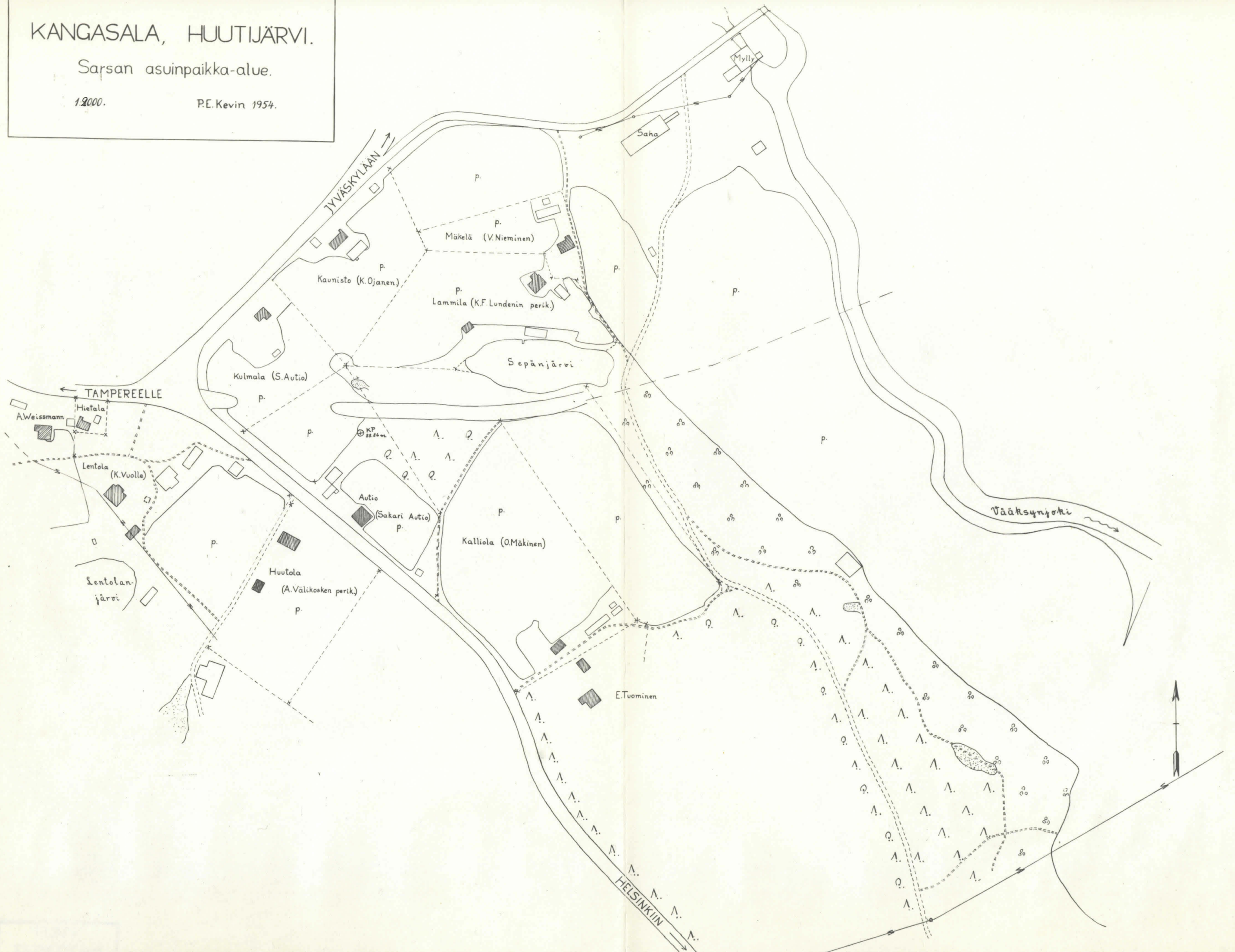

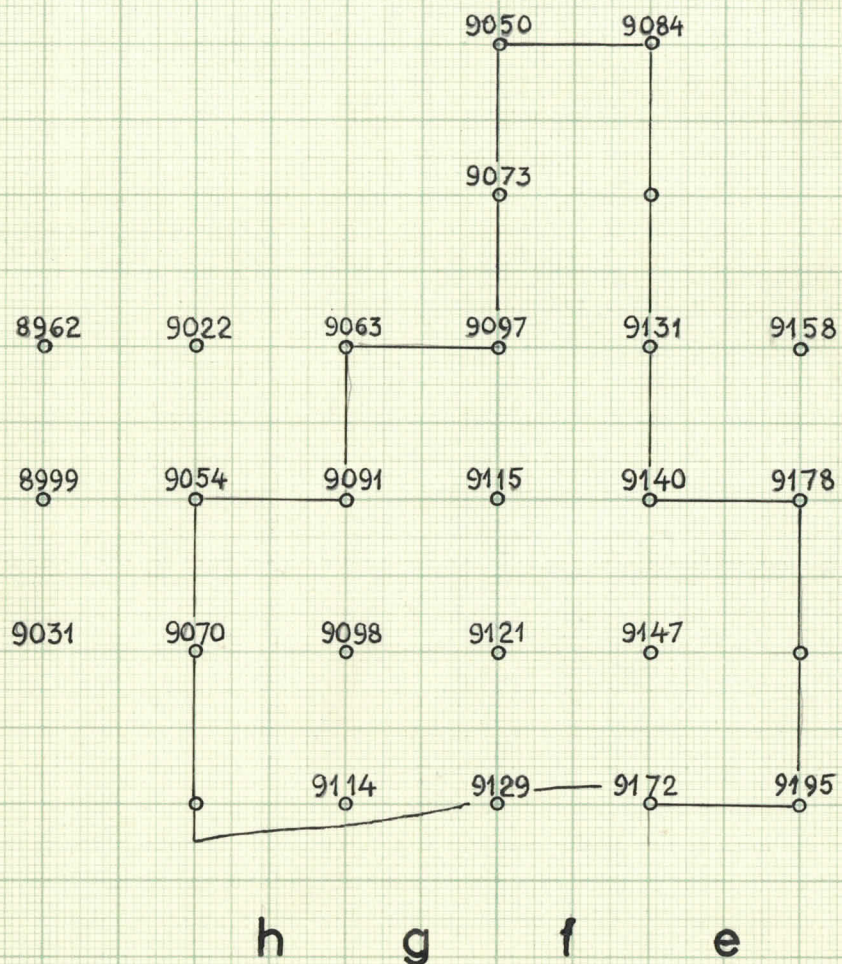
KANGASALA, HUUTIJÄRVI.

Sarsan asuinpaikka-alue.

1:2000.

P.E. Kevin 1954.

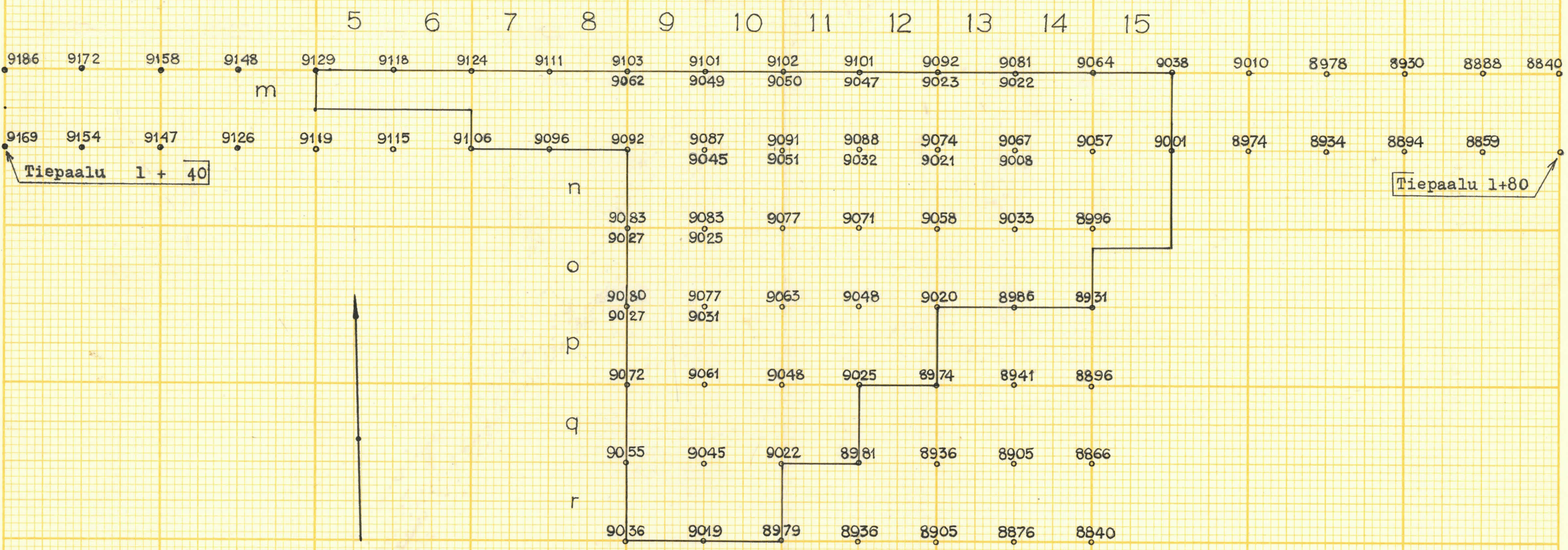

KANGASALA, SARSA.

C.F.Meinanderin kaivausalue III
vuonna 1954.

Karttaliite X.

Mitänpaperi 1:500 No. 89 B. A. 2. (594x420 mm)

Karttaliite II.

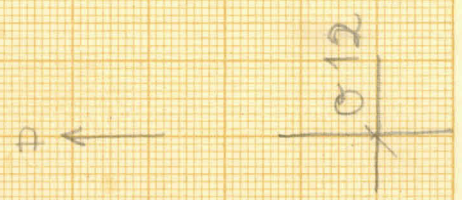
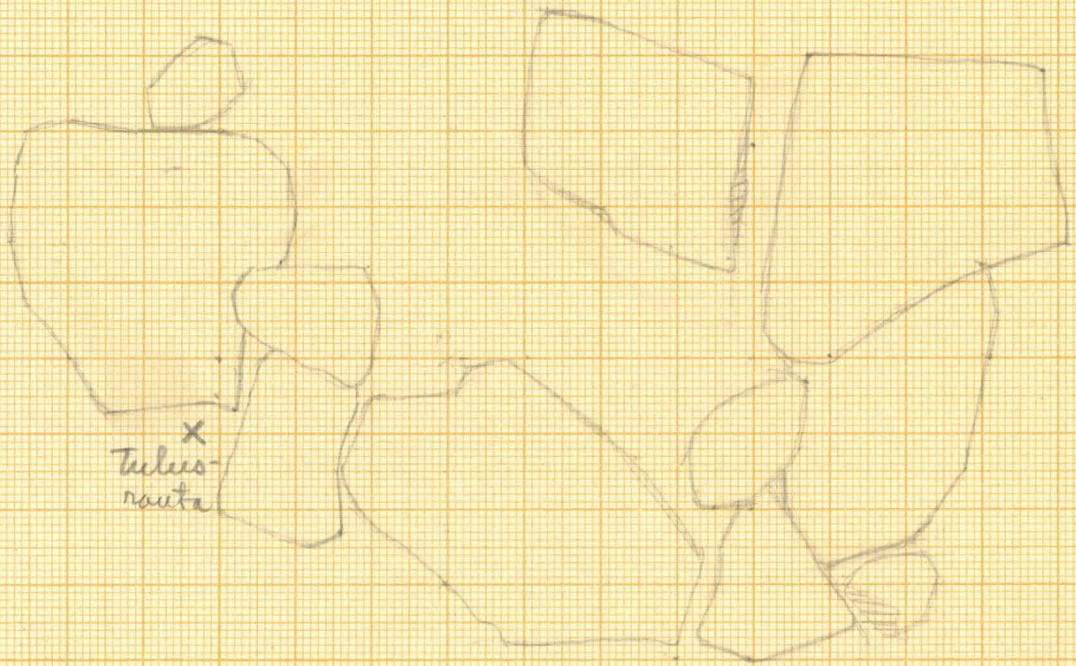
KANGASALA SARSA

1:100

C F Meinanderin I kaivaus vuonna 1954.
korkeusluvut ilmaistu cm:ssä meren-
pinnasta.

Kangasala, Lissa, Antio
Liesi kaivausalue I: 8m
O. F. Meinanderin kaivaus 1954

Karttaliite III

Kangasala, Sorsa kivi alue I
Ieti nimitetty 9 10
O. F. Meinanderin kartta 1954

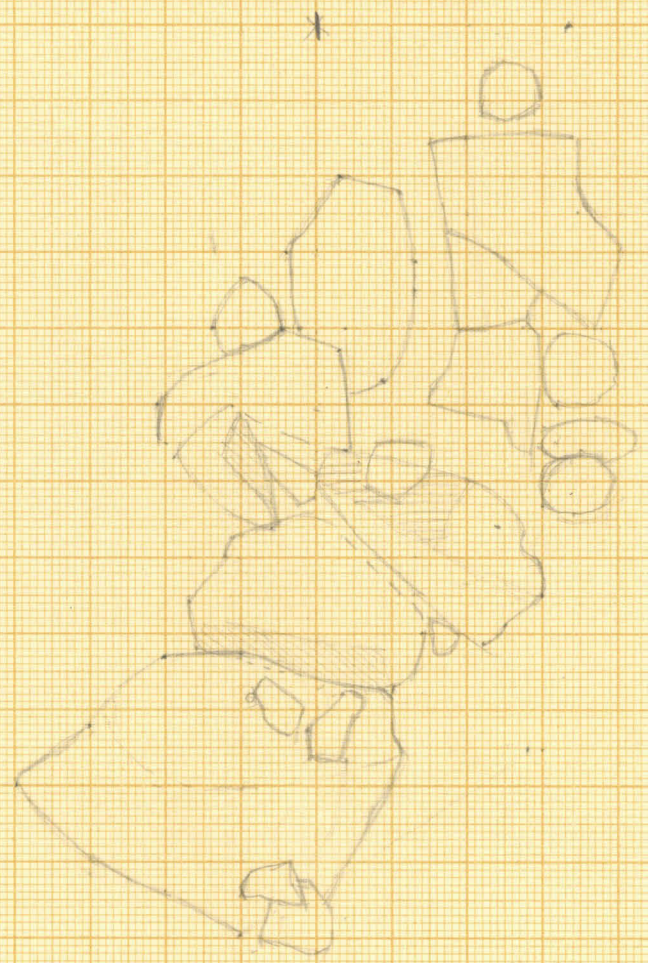
99 | 910
79 | 910

Karttaliite IV.

m 9 | m 8

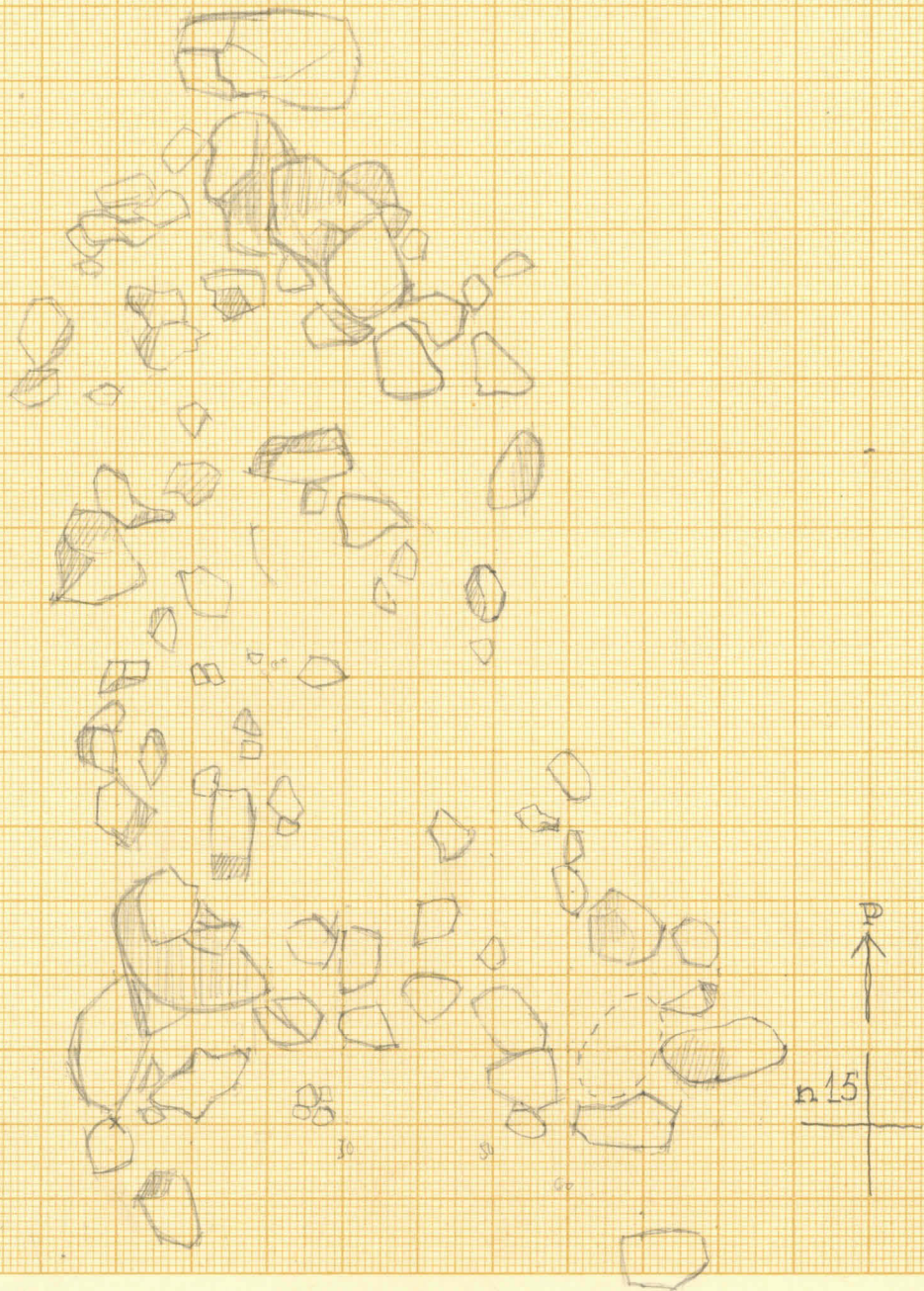
↓
P

Kangasala Saarä
Alue I
hiesihöyry
muodossa m 8
P.F.M:n hiivaus 1954
Karttaliite V.

Kangasala, Sassa, Aukio
Liesi kaivausalue T:sta.
P. F. Mennanderin kaivaus 1954

Karttaliite VI.

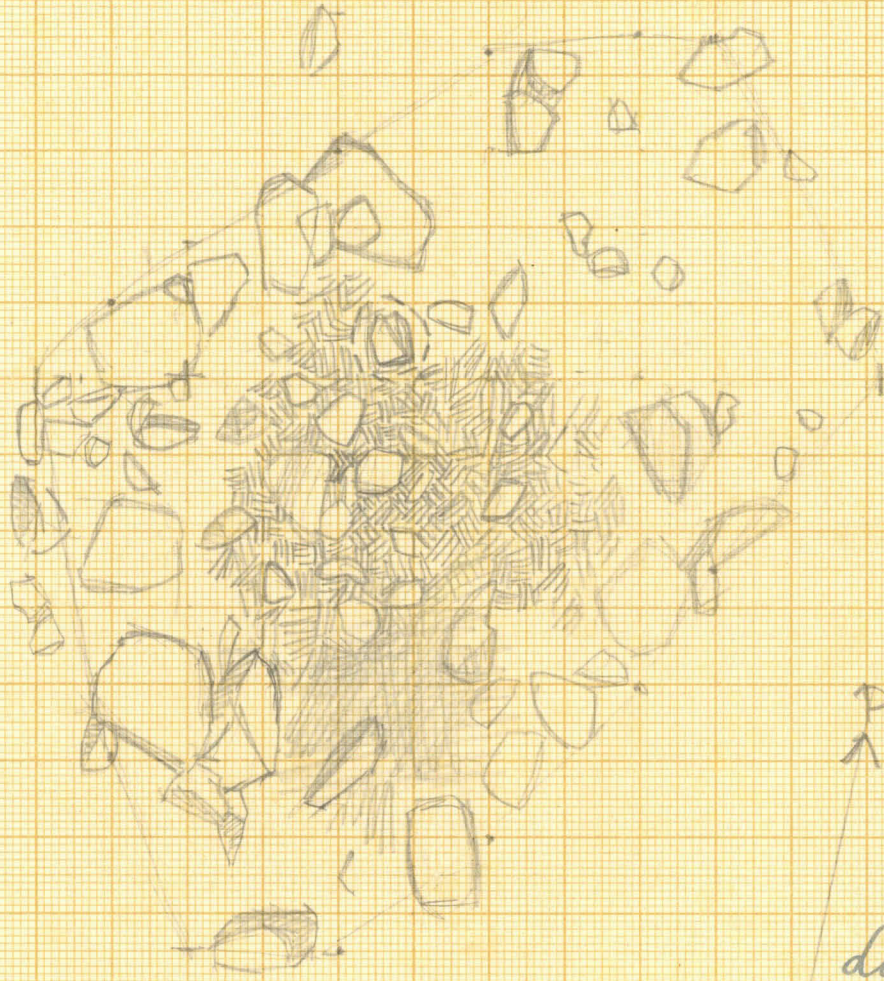

Karttaliite VIII.

1:200
 Kangasala, Sassa, Pohtio.
 Meinanderin kaurusalue III v. 1954

Sarsa
alue III

192

192	13
72	2

Kangasala Sarsa
 tieni kaivausalue III:ca
 © F. Meinanderin
 kaivaus 1954

1:10

Karttaliite IX.

Kangasala Sasa

18157

(F Meinander 1954

Kaugasala Linn

C. F. Merander 1954

Kangasala Sassa 1954

Kaugasala Sarva 1957

Ylioppilas P. E. Kevin

Kangasala Sasa 1954

Kaugasala Lassa

C F Meinander
1954

18150

18151

18152

18153

18154

18155

18156

18157

18158

18159

18160

18161

18162

18163

18164

18165

18166

18167

18168

18169

18170

18171

18172

Kangasala, Sarsa

18173

18175

18174

18176

18177

18178

18179

18180

18181

18182

18183

18184

Kangasala Sassa

18185

18186

18187

18188

18189

18190

18191

18192

18193

18194

18195

18196

Kaugasala Sissa

18181

18198

18199

18199

18199
18200

18200

18201

18202

18203

18204

18205

18206